

tudíž že pohledávka platně vznikla a trvá po právu. Pouhá skutečnost, že strana povinná tuto pohledávku ve sporu namítla k započtení, nestačí k onomu osvědčení, neboť tím, že pohledávka byla namítána k započtení, není ještě vyloučeno, že pohledávka ta platně ani nevznikla.

Čís. 6609.

Osmihodinná pracovní doba (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.).

Zaměstnanec nemůže se domáhati úplaty za práci přes čas, konal-li ji z vlastního popudu bez příkazu a vědomí zaměstnavatele.

Správce společenstva není oprávněn bez příkazu neb svolení představenstva (ředitele) naříditi práci přes čas.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1926, Rv II 693/26.)

Žaloba, již domáhal se zaměstnanec na zaměstnavateli (společenstvu s r. o.) zaplacení za práci přes čas, byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Rozumí se samo sebou, že o práci přes čas nemůže býti řeči, když ji zaměstnavatel zaměstnanci neuložil, ba ani neví, že ji zaměstnanec koná. To by nejen odporovalo duchu zákona o osmihodinné době pracovní, jenž zaměstnavatele činí za to zodpovědná, by se nepracovalo přes čas, leč s příslušným úředním povolením, nýbrž jest to založeno i v přirozenosti věci. Není-li totiž při smlouvě ujednáno, že se bude pracovati přes čas, musí zaměstnanec vyčkati dispozice zaměstnavatelovy, ale nemůže si ji osobiti sám: pracuje-li přes čas bez příslušného pořízení zaměstnavatelova a bez jeho vědomí, činí tak ze soukromé píce. Jeví-li se práce přes čas potřeba, musí to, chce-li postupovati poctivě, zaměstnavateli ohlásiti, ale nemůže dělati ji na jeho účet svémocně a postavit ho před hotovou událost. Kdyby to mělo býti trpěno, byl by zaměstnavatel v nebezpečí, že mu zaměstnanectvo napočítá nápotomně množství práce přes čas, které snad vůbec třeba nebylo. Dovolatel netvrdí, že zákonná reprezentace podniku práci přes čas nařídila neb o ní věděla, nýbrž tvrdil jen, že správce W. mu ji přikázal, ale jediný důkaz o tom svědkyní V-ovou vedený selhal, nehledíc ani k tomu, že správce není k dispozici takové oprávněn, nejsa zákonným zástupcem závodu, nýbrž pouze zřízcem. K zastupování společenstva a tudíž k jednání jménem jeho je oprávněno podle §u 15 zák. o spol. představenstvo a bylo tedy jen ono oprávněno práci přes čas uložit a ten, komu ono k tomu plnou moc dalo, čímž je dle řádu pracovního ředitel (§ 5). Kdyby žalobce pracovní řád ani v tomto bodě nechtěl nechati pro sebe platit, bylo to ovšem jen představenstvo. Že správce W. byl představenstvem společenstva zmocněn, naříditi práci přes čas, žalobce netvrdil, nýbrž tvrdil jen, jak už řečeno, že W. dal příkaz, ač ani tu žalobci se důkaz nezdařil. Ačkoli žalobce otázky

té ani nenadhodil, dlužno přece upozorniti, že, jakkoli správce dle §u 1029 obč. zák. (čl. 47 obch. zák.) jest oprávněn, vše opatřiti, co správa vyžaduje neb s sebou obyčejně přináší, k nařízení práce přes čas bez příkazu nebo svolení podnikatele (zde představenstva nebo dle pracovního řádu i ředitele) oprávněn nebyl, protože podnikatel jest za to, že dal práci přes čas konati bez úředního povolení (§ 1 čís. 5, § 2, § 4 čís. 5, § 5 čís. 2 a § 6 zák. o osmihod. době pracovní) zodpověden i trestně (§ 13 téhož zákona), tuto zodpovědnost však nemůže naň uvalovati správce z vlastního rozhodnutí. Požadavek, by podnikatel nebyl povinen platiti práci přes čas, které nežádal a o které též není dokázáno, že o ní věděl a, trpě ji, tím k ní mlčky svolil, prohlašuje dovolatel za nemravný, řka, že právo na mzdu je nárokem pracujícího dělníka. Ano, ale jen na mzdu za práci objednanou: jako není podnikatel ničím povinen tomu, kdo, nejsa objednán, bez pracovní smlouvy, přijde a v závodě tu neb onu práci vykoná, nýbrž by se to musilo pokládati za práci vykonanou zdarma, darem, tak také není nároku na mzdu za neobjednanou práci přes čas, i nelze seznati, že a proč by v tom mělo býti něco mravně závadného, spíše naopak by to bylo hospodářsky choulostivé, dáti zaměstnanci právo, by svémocně, přes hlavu podnikatelovu dělal si placenou práci přes čas. Je-li však taková práce přes čas konána z vlastního rozhodnutí zaměstnancova, je konána vědomě nepovinně, a nelze říci, že zaměstnanec má nárok na její zaplacení z důvodu bezdůvodného obohacení zaměstnatelova, jak dovolatel si to také představuje, spíše tu má místo § 1432 obč. zák., že nároku takového není, plní-li kdo něco, o čem ví, že to dlužen (povinen) není.

Čís. 6610.

Výměnkem jsou požitky nebo práva, jež vlastník nemovitosti, postupuje ji osobě druhé, vyhrazuje (vyvíňuje) sobě nebo třetí osobě na čas života svého nebo třetí osoby nebo na čas určitý. Není podstatnou náležitostí výměnku, by výměnčí práva (požitky) byla zajištěna na postoupené nebo jiné nemovitosti a stala se reálním břemenem.

K tomu, by výměnek se stal reálním břemenem a mohl býti vložen do pozemkové knihy, jest třeba zvláštní úmluvy stran.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1926, Rv II 771/26.)

Žalobkyni příslušela výměna na domě čís. 27, náležejícím žalovanému. Úmluvou z roku 1919 svolila žalobkyně k tomu, by její výměna na domě čís. 27 byla vymazána, a spokojila se s tím, že jí žalovaný za to povolil výměnu ve svém druhém domě čís. 66 ústně před svědky, by mu byly ušetřeny útraty knihovního zajištění výměny. Žaloba, již se domáhala žalobkyně na žalovaném vydání listiny, schopné ku vkladu požívacího práva na domě čís. 66, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto